

**ПРОГРАМА
ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПНСТВЕНИТЕ
КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ**

2019 – 2023 година

(приета с Решение № 1046/28.05.2019 г. на ОбС – Кюстендил)

Съдържание:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

- 1. Описание на проблема.**
- 2. Причини за възникване на проблема.**
- 3. Популация на бездомните кучета.**

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

- 1. Цели.**
- 2. Задачи.**

III. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

IV. МЕТОДОЛОГИЯ И МЕРКИ

V. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

VI. РАБОТЕН ПЛАН ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ В ПРОГРАМАТА

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

VIII. КРИТЕРИИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

IX. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Кюстендил е разработена в изпълнение на разпоредбите на Закона за защита на животните. Базирана е и на основа на Закона за ветеринарномедицинската дейност, Становище на Световната здравна организация, Европейската конвенция за защита на животните и международната практика.

Общинската програма следва структурата, целите и приоритетите на Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

Разработването на тази програма възниква и в резултат на изискванията, поставени на Република България и останалите страни-членки на Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните, и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствените кучета в населените места.

За решаване на проблемът с бездомните кучета е необходимо да има ангажираност от всички заинтересовани страни - община, граждани, природозащитни организации, държавни органи. Трябва да се следват комплексни мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета; кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

1. Описание на проблема – Кучетата са били естествен спътник на хората през цялата човешка история. Били са използвани като пазачи на домовете, стадата и сигурността на стопаните си. В последните години обаче се наблюдава сериозен проблем, свързан с т. нар. бездомни кучета. Вече много години се търси трайно решение на проблема. Световната здравна организация сочи като разрешение на проблема кастрирането. То ограничава размножаването и агресията в животните.

Популацията на безстопанствените кучета се състои от изоставени, изгубени, родени на улицата и домашни кучета, оставени на обществени места без надзор, които водят до рискове за населението, като се създава опасност от пренасяне на заразни и паразитни болести, нападения, ухапвания и предизвикване на пътнотранспортни произшествия, замърсяване на околната среда. Безстопанствените кучета създават дискомфорт, провокиран от шума и предизвикват страх сред гражданите.

Причините за наличието на безстопанствени кучета са от различен характер.

Едни от тях, свързани с обществеността, са липсата на популяризация на проблема с безстопанствените кучета и рисковете, които крие той, недостатъчната информираност на населението относно задълженията им при отглеждането на домашни кучета, ненасърчаване на отговорното отглеждане на кучетата и тяхната кастрация, слаба активност при осиновяването им от приюти.

Други са свързани с поведението на собствениците на домашни кучета и включват безотговорно придобиване, отглеждане, размножаване и разпространение, безнадзорно извеждане и оставяне без контрол. Основен проблем е притеснението за сигурността на населението, в резултат на което гражданите

използват кучета за охрана – на стопански постройки, на жилища, на производствени обекти. В една част от случаите, когато отпадне нуждата от охрана, собствениците изоставят кучетата. В други случай се касае за недобре преценени възможности за отглеждане на домашни любимци, които се пускат на улицата. В голямата си част тези собственици не изпълняват своите задължения при отглеждане на домашните кучета, като не са ги предоставяли на регистриран ветеринарен лекар, който упражнява ветеринарномедицинска практика за издаване на паспорт, ваксинация, обезпаразитяване и регистрация чрез поставяне на микрочип и въвеждане на данните в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ). Това е едно от основните задължения на собствениците при отглеждане на домашните кучета, което те не изпълняват.

Според действащата нормативна уредба безстопанствени са кучетата, които не обитават дом, ферма или специално отредено за тях място и за които никой не полага грижи. На територията на Община Кюстендил живеят около 600 бездомни кучета. Съсредоточени са предимно в крайните квартали на града, като отделни популации се наблюдават в централната част и в жилищните квартали с високо строителство. Кучетата не обитават дом или специално определено за тях място, но често за тях се грижат живущите в жилищните блокове, кооперации, минаващи граждани.

Големият брой бездомни и безстопанствени кучета води до възникването на следните сериозни проблеми:

здравни рискове за хората:

- уличните кучета могат да бъдат преносители на болести, опасни за човека и селскостопанските животни - бяс, тения, бруцелоза, микроспория;
- регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета.

създаване на дискомфорт на населението:

- много хора се страхуват от кучета;
- през нощта, шумът създаван от животните смущава гражданите;
- животните са една от причините за замърсяване на градската среда;
- тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните.

икономическа неефективност:

- нерегулярните мерки взимани в миналото за решаването на проблема са свързани с разходи, а в същото време не се постигат реални резултати.

тежко положение на уличните кучета:

- кучетата страдат от различни болести, глад и студ;

2. Причини за възникване на проблема

Бездомните кучета са резултат на човешката дейност, а причините за свръх популацията на кучетата са много:

- Много кучета са станали бездомни, защото са избягали от дома си или са били изоставени от стопаните си.
- Безотговорността на собствениците, които не кастрират домашните си любимци

изхвърлят новородените на улицата.

- Естественото размножаване на животните.
- Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и други обекти от физически и юридически лица, след което се изоставят
- Липсата на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят – собственикът не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности може да го изостави;
- Хранене на кучетата с хранителни отпадъци от домакинствата.

3. Популация на бездомните кучета

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда 2 пъти годишно средно по 5 кученца. Само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на бездомните кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства до като достигне определен максимум. Този максимум се нарича “носец капацитет на средата” и зависи от условията на средата – количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на бездомните кучета се изравняват, което означава, че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на бездомните кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета – новородени или мигриращи. Т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на уличните кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване – един цикличен и непрестанен процес.

Безконтролното избиване на кучетата, познато ни от недалечното минало, не дава желанят резултат. Популацията на бездомните кучета се възстановява в рамките само на няколко месеца до година. Настаняването на животните в приют и евтаназирането им след двуседмичния период на престой също не дава желаните резултати.

Като успешен метод през последните години се налага кастрацията на животните и връщането им на местата на обитаване, от където са взети, с изключение на детски и болнични заведения.

При кастрацията не се освобождават свободни ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период. Връщането на вече кастрираните екземпляри не дава възможност територията да се завладее от кучета от други райони. Така постепенно се блокира раждаемостта, тъй като средата се обитава само от стерилни животни. Дори при поява на нови фертилни екземпляри вероятността от възникване на потомство е сведена до нула.

При наличие на възможност кучетата се настаняват за постоянно в приюти или се дават на осиновители, които имат желание и възможност да се грижат за тях.

Така броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до почти пълното изчезване, тъй като на улицата вече няма репродуктивни животни.

Практиката показва, че ефективният подход за установяване на контрол върху кучешката популация е чрез:

- прилагане на кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;

- регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.
- постоянни кампании за намиране на постоянен дом и осиновяване на кучета.
- осъществяване контрол върху хранителната среда.

Променената нормативна база и съвместните действия между местната власт, НПО и граждани е добра предпоставка за постепенното разрешаване на проблема с бездомните кучета и намаляване на социалното напрежение.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

1. Цели:

ОБЩА ЦЕЛ на програмата:

Програмата има за цел установяване на дългосрочни и ефективни мерки, които ще доведат до овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината чрез:

- а) прилагане на механизмите за ефективен контрол и намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината, предвидени в българското законодателство;
- б) прилагане на механизмите за ефективен контрол на отглеждането, развъждането и търговията с кучета, предвидени в българското законодателство;
- в) повишаване културата на отглеждане на домашни кучета и насърчаване на тяхната кастрация и регистрация.

Формирането на конкретните цели и мерки по Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. Същите са съобразени с изискванията на нормативната уредба и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашните кучета, кастрация и връщане по местата от където са взети на социализираните кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

ПОДЦЕЛИ:

1.1. Установяване на контрол върху популацията от домашни и безстопанствени кучета.

1.2. Гарантиране здравето на хората и безопасността на градската среда на Община Кюстендил.

1.3. Редуциране броя на безстопанствените /улични/ кучета до трайно намаляване на популацията, съгласно разпоредбите на действащото законодателство.

1.4. Развиване на чувство на отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец.

2. ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

- 2.1 Анализиране и набелязване на мерки за отстраняване на причините, водещи до възникване и увеличаване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината.
- 2.2 Идентификация, регистрация и въвеждане на данни за кучетата на територията на общината в Интегрираната информационна система на БАБХ.
- 2.3 Регистрация на всички обекти за развъждане на кучета, съгласно изискванията на чл. 137 от ЗВД.
- 2.4 Регистрация и контрол на всички търговци на кучета (обекти и/или юридически и физически лица).
- 2.5 Масова кастрация на безстопанствените кучета.
- 2.6 Стимулиране на кастрацията на домашни кучета.
- 2.7 Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета.
- 2.8 Повишаване на информираността и отговорността на гражданите при отглеждането на домашни кучета.
- 2.9 Засилване на обществения контрол и контрола на държавните органи при работата по овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на страната.
- 2.10 Намаляване до минимум на рисковете от разпространяване на зоонози /болести предавани от животни на хора/.
- 2.11 Повишаване контрола върху домашните кучета с оглед намаляване на броя на изоставените кучета.
- 2.12 Популяризиране на дейността на общинския Приют за безстопанствени кучета и предлаганите възможности за гражданите.

III. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

Не е възможно да се определи с точност броя на безстопанствените кучета на територията на община Кюстендил. По груби данни той варира между 600 и 800 броя. Въпреки усилията, които общинска администрация и служителите на Приюта за безстопанствени кучета край с. Радловци полагат броя на кучетата не намалява с нужното темпо, като основната причина продължава да се корени в безотговорното отношение на собствениците на домашни кучета, допускащи безконтролното им размножаване и последстващото изхвърляне на улицата на малките кученца.

В Приюта през последните години са настанени и обработени следния брой бездомни кучета:

Обработени кучета /кастрирани, ваксинирани против бяс и обезпаразитени/ в приюта

2016 г. – 152 броя

2017 г. - 208 броя

2018 г. - 214 броя

Община Кюстендил активно работи и с Фондация „Четири лапи“ за провеждане на съвместни кампании за кастриране на безстопанствени кучета и котки.

Кастрирани животни в рамките на кампаниите, проведени съвместно с фондация „Четири лапи“

2010 г. – кастрирани
кучета - 174 броя
котки – 34 броя

2012 г. – кастрирани
кучета - 385 броя
котки – 35 броя

2016 г. – кастрирани
кучета - 176 броя
котки – 16 броя

За 2018 година от Приюта са осиновени 34 броя кучета.

Предстои кампания и през 2019 г. Изчаква се уточняване на дата от страна на Фондацията.

Кучетата се залавят по предварително изготвен от управителя на общинския приют за безстопанствени животни график, като с приоритет са злонравните, болните кучета и женските животни във фертилна възраст.

Залавянето се извършва в присъствието на представител на природозащитна организация, като се съставя протокол за броя на заловените кучета, техния пол, външни характеристики, мястото от където са заловени. Протоколът се подписва от двама служители на приюта за безстопанствени животни на Община Кюстендил и представител на дружеството за защита а животните. Обработването на кучетата се извършва в общинския приют за бездомни животни, намиращ се край с. Радловци.

Здравите и неагресивни кучета се кастрират, обезпаразитяват външно и вътрешно, ваксинират против бяс, маркират се с трайна ушна марка и се връщат по обитаваните от тях места под постоянен надзор, съгласно разпоредбите на Закона за защита на животните.

Неизлечимо болните животни в напреднала фаза на болестта се подлагат на евтаназия след провеждане на необходимите изследвания и след решение на комисия.

Кучета, за които след решение на комисията по чл.45 ал.8 от ЗЗД е доказано, че са агресивни се настаняват в приюти за доживотно отглеждане или се евтаназират съгласно действащото законодателство.

Управителят на приюта уведомява неправителствените организации за спешната необходимост от намирането на осиновители за агресивното куче, което при наличие на желаещи може да бъде използвано за куче-пазач.

IV. МЕТОДОЛОГИЯ И МЕРКИ

1.Метод:

Успешния световен опит и практиката на редица български общини налагат прилагането на регламентирания от закона за защита на животните метод на кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокирането на раждаемостта – ограничаване на капацитета на средата само със

стерилни животни, последвано от настаняване в приюти до изчерпване капацитета на същите и/или осиновяване на вече кастрирани кучета.

3. Мерки за намаляване на популацията и трайно решаване на проблема с безстопанствените кучета.

2.1. Преброяване на безстопанствените кучета на територията на Община Кюстендил със съдействието на Организациите за защита на животните, гражданите, кметовете и кметските наместници на населените места. Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември. При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик. Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видимото здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация. Преброяването ще се съобрази с примерната методика, заложена в Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

2.2. Залавяне и обработване на безстопанствени кучета

2.3 Извършване на трайна маркировка на вече обработените кучета и създаване на система за регистрация на кучета и контрол по ЗВМД.

2.4 Засилена кампания за популяризиране осиновяването на кучета от Приюта или върнати на местата им за обитаване кастрирани безстопанствени кучета.

2.5. Осъществяване на засилен контрол при прилагане на Наредбата за регистриране, отглеждане и контрол на кучетата на територията на община Кюстендил.

2.6 Организиране и провеждане на разяснителна дейност - брошури, срещи на място по жилищни комплекси, квартали и др., медийна разгласа.

Разяснителната дейност за работата на общинския приют, правата и задълженията на общините, както и изискванията на нормативната база е от изключително значение за успешното овладяване броя на бездомните кучета и недопускане на възстановяването им.

2.7. Съвместна работа с Областната дирекция по безопасност на храните

2.8. Съвместни кампании с различни неправителствени организации за намиране на стопани на кучетата от приюта и набиране на средства.

2.9. Актуализиране на правилника за работата на приюта за безстопанствени животни в съответствие с изискванията на нормативните документи

2.10. Кампания за кастриране на домашните кучета, които няма да бъдат използвани за разплод. Изработване и разпространение на брошури, плакат и други материали

2.11. Съвместна работа на Община Кюстендил и НПО по образователни програми за защита на животните, със съдействието на Регионалния инспекторат по образованието.

V. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт

1.1. Общински съвет

1.2. Общинска администрация.

- Отпечатване и разпространение на материалите по Програмата.
- Медийно отразяване на дейностите по програмата.
- Осигуряване на необходимите средства за нормалното функциониране на приюта за безстопанствени животни край с. Радловци.

2. Ветеринарни власти - Националната ветеринарномедицинска служба и нейните структури:

Упражняване на системен контрол:

- по отношение на хуманното отношение към животните.
- върху дейностите по Програмата в приюта чрез провеждане на периодични проверки.
- върху ветеринарномедицинския надзор на обработените кучета

3. Неправителствени организации за защита на животните

- Съдействат при актуализацията на Наредба за регистриране, отглеждане и контрол на кучетата на територията на Община Кюстендил в частта ѝ за придобиване, отглеждане и развъждане на домашни кучета и третиране на безстопанствени кучета.

- Осигуряват лица по контрола в приюта относно хуманното отношение към животните и коректното попълване на базата-данни.

- Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.

- Съдействат в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.

- Съдействат при необходимост, за залавянето на кучетата за настаняването им в приюта.

- При спешни жалби на граждани за предотвратяване на жестокост към животните НПО получават съдействие от органите на МВР.

- Съдействат за медийно отразяване на дейностите по Програмата.

- Осигуряват надзор на обработените кучета.

- Осигуряват по възможност финансова помощ за дейността на приюта

- Организируют и провеждат задомителни кампании.

-Участват в съвместни образователни кампании финансирани от общината.

- Мероприятия по подобряване чистотата на градската среда и др.

- Съвместна работа с частно практикуващи ветеринарни лекари, при изявено желание от тяхна страна.

VI. РАБОТЕН ПЛАН ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ В ПРОГРАМАТА

Дейност	Изпълнител	Срок	Средств а	Очакван ефект
---------	------------	------	--------------	------------------

Актуализиране на правилника за работата на Общинския приют	Община Кюстендил, НПО	декември 2019 г.		Законосъобразна и ефективна работа на Приюта
Преброяване на безстопанствените кучета на територията на Община Кюстендил	Община Кюстендил; Организацията за защита на животните; гражданите; кметовете и кметските наместници на населените места.	Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември.	Общински и бюджет, Спонсори, Дарения	Актуална информация за броя на бездомните кучета
Поддържане и актуализация на карта с районите на обработените кучета	Управител на Общински приют	Постоянен		Лесно достъпна информация
Изпълнение на мерките съгласно програмата – обезпаразитяване, кастрация, ваксинация, задомяване и други.	Общински приют, НПО	Постоянен	Общински и бюджет, Спонсори, Дарения	Намаляване на популацията на бездомните кучета
Презентация и популяризиране дейността на общинския приют	Управител на приюта, НПО	Постоянен		Увеличаване на броя осиновени кучета
Поддържане на регистър на домашните кучета	Общинска администрация	Постоянен.		
Организиране на съвместни кампании по кастриране, обезпаразитяване и ваксинация на кучета	Управител на Общински приют; ОДБХ; НПО	Постоянен	Спонсори; Дарения	Намаляване броя на бездомните кучета
Периодични кампании за разясняване и стимулиране кастрацията на домашните кучета	Община Кюстендил, НПО, РВМС	Постоянен		Намаляване на популацията на бездомните кучета
Разширяване дейността на общинския приют чрез настаняване за постоянно на безстопанствени животни	Община Кюстендил	2023 г.	Междуродни и местни донори	Намаляване броя на бездомните кучета

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

В следствие изпълнението на мерките, предвидени по програмата се очаква да настъпят следните промени:

1. Качествени промени

1.1. Повишаване на безопасността на градската среда, в резултат намаляването на агресивните и болни кучета

1.2. Регистрацията, събираемостта на таксите за домашни кучета и стимулирането на кастрацията им ще спомогнат трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.

1.3. Утвърждаване на законовите критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения

2.1. Намаляване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Кюстендил.

2.2. Намаляване на социалното напрежение.

2.3. Връщането на не агресивните, обработени кучета по места ще предотврати прииждането на нови необработени животни.

VIII. КРИТЕРИИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Брой на безстопанствените кучета.
2. Брой на обработените безстопанствени кучета.
3. Брой на регистрираните кучета-компаньони.
4. Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито – по строежи, паркинги, дворове, складове и др.,
5. Брой на кастрираните домашни кучета.
6. Брой на хората, които търсят съдействието на екипа за решаването на проблема с кучешката популация (индикатор е графика за кастрация на кучетата, изготвен на базата на обажданията на граждани).
7. Брой на гражданите, участващи като доброволци в Програмата.
8. Брой задомените кучета в края на втората година.
9. Годишен отчет за извършените дейности по Програмата и резултатите от тях, представен от кмета на община Кюстендил в ОДБХ.

IX. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата

1. Общински бюджет
2. Природозащитни организации, други неправителствени организации
3. Финансова и материална помощ, предоставена от местни и чуждестранни дарители.
4. Източници на финансиране по програми на ЕС.

Човешки ресурс

1. Служители на общината - за регистрация на домашните кучета.
2. Служители на общинския приют.
3. Служители, доброволци и сътрудници от природозащитните организации
4. Служители на ОДБХ за регистрация на кучетата и за провеждане на проверки по дейностите на Програмата.
5. Частни ветеринарни лекари, при желание от тяхна страна.
6. Доброволци-граждани.